

✓
ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

«ҚАЗІРГІ МЕКТЕПТЕРДЕГІ БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ» атты
биология пәнінің мұғалімдеріне арналған республикалық
оқу-әдістемелік білім беру семинар

МАТЕРИАЛДАРЫ

17-18 наурыз 2017 жыл

МАТЕРИАЛЫ

республиканского учебно-методического обучающего семинара
«БИОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ»
для учителей биологии

17-18 марта 2017 года

Алматы 2017

**«ҚАЗІРГІ МЕКТЕПТЕРДЕГІ БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ» атты
биология пәнінің мұғалімдеріне арналған республикалық
оқу-әдістемелік білім беру семинар
МАТЕРИАЛДАРЫ**

17-18 наурыз 2017 жыл

**МАТЕРИАЛЫ
республиканского учебно-методического обучающего семинара
«БИОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СОВРЕМЕННОЙ
ШКОЛЕ» ДЛҮ УЧИТЕЛЕЙ ПО БИОЛОГИИ**

17-18 марта 2017 года

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

6. Цикл занятий по дисциплине не должен заканчиваться лекционным занятием, если есть семинарские (практические) занятия;
7. Цикл занятий по дисциплине не должен начинаться с семинарского (практического) занятия, если есть лекционные занятия;
8. К каждому лекционному занятию все группы потока должны подходить, получив одинаковое количество часов семинарских (практических) занятий;
9. Не проводить более двух лекций по одной и той же дисциплине в день и не более одного/двух семинарских занятий по одной и той же дисциплине в день;
10. Максимальное использование аудиторного фонда. Сюда можно отнести требования к максимально плотному размещению обучающихся по аудиториям согласно вместимости последних, а также минимизацию простоя помещений;
11. Минимальное количество занятий у преподавателя в день;
12. Максимальное количество занятий у преподавателя в день;
13. Минимизация окон у профессорско-преподавательского состава (далее ППС);
14. Минимизация переработок преподавателей согласно штатного расписания;
15. Минимизация количества одновременно проводимых одинаковых дисциплин в учебном заведении в одно и то же время. Это напрямую влияет на количество выделяемого ППС для обеспечения учебной нагрузки;
16. Учёт временных расстояний между корпусами при смене корпуса преподавателем.
17. Учёт пожеланий преподавателей;
18. Включение в расписание кураторских часов учебных групп
19. Включение в расписание часов СРСП для ППС
20. Жесткое соблюдение требований кафедр по лабораториям, недопустимость проставление их в неспециализированных аудиториях
21. Включение в расписание часов заседания кафедры

Другим важным аспектом можно назвать соблюдение производственной этики сотрудниками деканатов. Когда преподаватель подходит со своими проблемами по расписанию к диспетчерам, они должны учитывать пожелания и просьбы, а не становиться в позу. Особенно если работаешь не на своем факультете.

Поэтому нам представляется необходимым по СМК предусмотреть что-то вроде электронной книги жалоб и предложений, в которой преподаватели могут делать свои записи, а департамент академической политики анализировать вносимые проблемы и вместе с методической службой искать пути решения, направленные на постоянное улучшение деятельности с учетом потребностей всех заинтересованных сторон.

«КІРІКТІРІЛГЕН ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ ЖАЙЛЫ ТҰЖЫРЫМДАМАЛАР (МЕКТЕП-КОЛЛЕДЖ-УНИВЕРСИТЕТ)»

Торманов Н.Т., Аблайханова Н.Т., Маутенбаев А.Ә., Уршеева Б.И.

Қазақстан Республикасының егемендік алған 1991 жылынан бастап, қоғамдық өмірде, оның ішінде білім саласында өтпелі кезеңдер болды. Қазіргі таңда білім беру саласында негізгі кешендерінде тұрақтылық орныққандығын байқауға болады. Әсіресе, мазмұнында, құрылымында, технологиясында белгілі стандарттар арқылы іске асырылуда.

Алғашқы жылдағы мектеп қабырғасында жеке пәндерді әсіресе, биология, химия, экология, методика т.б. терендетіп, оқылатын сыныптар қалыптаса бастаса, бертін келе гимназия, лицей, колледждер, ашылып, білім беру сапасына көңіл қойыла бастады. Осыдан кейін колледж, лицейлер мен жоғары оқу орындары ықпалдасып, орта мектеп пен жоғары оқу орындары тығыз интеграциялана бастады.

Кіріктірілген оқыту жүйесі арқылы жоғары оқу орындары өздерінің болашақ контингентін қалыптастыруға мүмкіндік алады. Оқу жүйесін жаңғыртудың бір жолы үздіксіз білім беру моделін жасау арқылы мектеп оқушыларын өмірмен байланыстыруды қамтамасыз ету және сыртқы білім беру ортасымен қарым-қатынасын дамыту. Үздіксіз білім беру оқу процесін жәй ғана механикалық жеңілдету емес, бұл ең алдымен барлық оқу жүйелерінің элементтерін түбегейлі интеграциялау. Басқаша айтқанда мынандай нәтижеге жетуге бағыттау: білгірлігі, кәсіби құзыреттілігі, мәдениеттілігі және менталитеті.

Қазіргі таңда оқу бағдарламасының формасы мен әдістемелерінде «мектеп-лицей-колледж-жоо» жүйесінде алшақтық байқалады. Сондықтанда әлеуметтік тұрғыдан талдау жасау барысында үздіксіз оқу жүйесін жетілдіру мәселесі, әсіресе аралық баспалдақтарының өзара байланыста болуын қамтамасыз ету. Бұл дегеніміз, тек педагогикалық маңызды мәселе емес, әлеуметтік маңызды мәселе. Үздіксіз білім берудің ерекшелігі, бірінші деңгейінен яғни мектеп қабырғасынан басталуы керек. Атап айтар болсақ, болашақ кәсіби мамандықты таңдауды жоғарғы сыныптардан (9,10,11) баста қолға алу арқылы, әрбір оқушының болашақ өмірде кәсіби мамандығын дұрыс таңдай отырып, шеберлігін, іскерлігін дамытуға жол ашады.

Ал келесі білім беру деңгейі лицей-колледж оқушыларды олардың гуманитарлық және кәсіптік білімінің қалыптасуына жол ашады. Лицей қабырғасында оқу арқылы бала бірнеше мамандық алатын болса, ал колледж деңгейінде арнаулы жоғары кәсіби маман алуға мүмкіндігі бар. Бірақ заманауи талап оқу үрдісінің, олардың деңгейлерінің жетістіктері мен кемшіліктерін қайта мәнін тереңдетіп, түсініп, мамандар дайындауда барлық деңгейлерін қамтамасыз ететіндей кіріктірілген оқу бағдарламасын қалыптастырған жағдайда ғана ойлаған мақсатымызға жетеміз. Сондықтанда оқу жүйесінің әрбір деңгейлерінің (орта білім (мектеп-лицей), орта кәсіби білім, жоғарғы білім (бакалавр, магистр) арасындағы басты принципі: оқу жоспарын және бағдарламасын, олардың сабақтастығын және үйлесімділігін өзара байланысын сақтау, әрбір деңгейін бітіргеннен кейін шәкірттерге арнаулы құжатты заңды түрде тапсырып, оның қабілеттігін, мүмкіндіктерін, тілегін қанағаттандыруды қамтамасыз етуі тиіс.

Сонымен қатар, мамандық таңдауды және кәсіби маман дайындау жұмыстарды еңбек нарығының сұранысына байланыстырып үгіт-насихат жұмыстар жүргізу керек. Насихаттауды мектеп қабырғасынан әрбір пән мұғалімдеріне жүктегенде дұрыс.

Бүгінгі таңда үздіксіз білім беру траекториясын дайындау ең басты қажеттілік. Осылардың аралық байланыстарын іске асыру механизмі оқу процесі, ол әрбір тұлғаның өз тағдырын өзі анықтау, өзін-өзі таныту, көрсету. Осындай талаптың қойылуының өзектілігі мен маңыздылығы әлеуметтік сұранысқа және Қазақстан Республикасының «Білім беру» заңындағы басымдылық болып саналады.

Әл-Фараби атындағы биология және биотехнология факультетінде «Биология» және «Биология-педагогика» мамандығында бакалавр деңгейінде білім алушы мамандардың 70-80% бітіргеннен кейін мектеп, лицей және колледж қабырғасында биология пәнінен сабақ беруге тиісті құжат алады. Осыған байланысты кафедра ұстаздарын «Биологияны оқыту әдістемесі» пәнінен білім беру кезінде және педагогикалық практика өткізу барысында, оқу бағдарламасының мазмұнын, формасын яғни гуманитарлық, жаратылыстану пәндерінің тереңдетіліп жүргізілетін ерекшеліктерін ескере отырып жүргізуге көңіл бөледі.

Осыған байланысты мектеп, лицей және жоғары оқу орындарындағы сабақтастық жүйесі тиімді іске асыру үшін мынандай мәселелерге көңіл бөлген жөн:

- лицей мен жоғары оқу орындары арасындағы дидактикалық өзара әрекеттестік;
- лицей мен жоғары оқу орындары арасындағы құрылымдық, мазмұндық және процесік қауымдастық;
- кәсіби білім беру және бейіндік қызметтік атқарудағы өзара байланыстың жүйелі жүргізілуі;
- лицей мен жоғары оқу орыны мұғалімдерінің жаңа ақпараттарды талқылау барысында ғылыми-әдістемелік байланысты пайдалануды дұрыс жолға қоя білу;

Сондықтанда, білім берудің жаңа парадигмасын, яғни өркениетті бағдар тұрғысында, мемлекеттік стандартқа сай, жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыруға байланысты бағытталған, интеллектуалды білім орталығы ретіндегі инновациялық ұжымда жүргізілгені жөн. Дәл осындай ортада адамдардың бірін-бірі қабылдауы, түсінуі, еліктеуі, сендіру және нандыру біріккен іс-әрекеті оңай және тиімді іске асырылады.

Кіріктірілген оқу жүйесінің оның ішінде «лицей-колледж-жоо» тиімділігі жаңа әлеуметтік жағдайға байланысты туындалып отырған заман талабы деп қарастыруға болады. Оның басты себебі, қазіргі еңбек нарығының талабына бейімделген, бәсекелестікке қарсы тұра алатын мамандар дайындауды басты басымдылық ретінде қарайды.

Сонымен қатар үздіксіз білім беру жүйесі Ұлттық мәдениетімізді сақтап, дамытып және оны байытуға мүмкіндік туғызады. Тағы да бір басты ерекшелігі гуманистік жүйесіндегі бейінділік, көпдеңгейлігі пәнаралық оқыту арқылы болашақ маман қосымша білім алуға мүмкіндік алады.

Торманов Н.Т., Аблайханова Н.Т., Маутенбаев А.Ә., Уршеева Б.И. «Кіріктірілген оқу бағдарламасы жайлы тұжырымдамалар (мектеп-колледж-университет).»	68
Торманов Н.Т., Калдыкараева А.Т., Бексейтова Қ.С. Оқушылардың оқу үрдісіне физикалық және ақыл-ой еңбегінің әсері	70
Торманов Н.Т., Аблайханова Н.Т., Уршеева Б.И. «Воуд» жайлы пікірлер ойлар, ұсыныстар	72
Торманов Н.Т. Мұғалімнің еңбегін ғылыми тұрғыдан ұйымдастырудың физиолого-психологиялық аспектері	74
Торманов Н.Т., Тусупбекова Г.А., Уршеева Б.И. Жеке тұлғаға бағытталған оқыту технологиялары жүйелерінің ерекшеліктері	76
Торманов Н.Т., Уршеева Б.И. Заманауи білім беру үрдісіне педагог ғалымдардың идеяларын пайдалану жолдары	78
Торманов Н.Т., Тусупбекова Г.А., Уршеева Б.И., Скендирова А.Б. Заманауи инновациялық технология және оқу үрдісіне пайдалану	80
Торманов Н.Т., Төлеуханов С.Т., Уршеева Б.И. Қоршаған орта факторларының адам денсаулығына әсерін зерттеудегі экологиялық медицинаның рөлі	81
Торманов Н.Т., Тусупбекова Г.А., Уршеева Б.И., Скендирова А.Б. Электрондық оқу құралдарының оқу үрдісіндегі орны	86
Торманов Н.Т., Мүсіреп Л. Оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытудағы биология пәнінің рөлі	89
Торманов Н.Т., Тулеуханов С.Т., Аблайханова Н.Т., Уршеева Б.И. «Оқу үрдісіне сабақ берудің инновациялық технологиясын енгізу»	92
Торманов Н.Т., Камалова М. Пәнаралық байланыстарды қолданып білім берудің рөлі	96
Торманов Н.Т., Аблайханова Н.Т., Уршеева Б.И. Менеджмент жүйесін оқу үрдісіне пайдалану жайлы пікірлер	98
Торманов Н.Т., Уршеева Б.И. Студент биологтарды ғылыми-зерттеу бағытта дайындаудың әдістемелік қағидалары	100
Ыдырыс Ә., Көшкімбаев Қ.С., Басығараев Ж.М., Аблайханова Нурзат Т., Уршеева Б.И., Тусупбекова Г. А. «Қазіргі жаратыстану тұжырымдамалары» пәнінің оқытудың маңызы	102
Ыдырыс Ә., Алмасбекова А. Ә., Өмірзақова Ә. Н., Маутенбаев А.А., Тусупбекова Г. А., Аблайханова Н.Т. Бастауыш сыныптарда «Дүниетану» пәнін оқытудың маңызы	105
Ыдырыс Ә., Сырайыл С., Нұрлан Ф., Тыныбеков Б.М., Жаманбаева Г.Т. Дәрілік өсімдіктер пәнін оқытуда инновациялық әдістерді қолдану	108
Ыдырыс Ә., Өмірзақова Ә. Н., Баймурзаев Н.Б., Сырайыл С., Басығараев Ж.М. Жоғары оқу орны студенттеріне өрмекшітәрізділер классынан сабақ жүргізудің тиімді әдістері	111
Ыдырыс Ә., Аблайханова Нурзат Т., Жаманбаева Г.А., Ахметова А.Б., Уршеева Б.И. Жоғары оқу орындары студенттеріне мектеп педагогикалық практикасын ұйымдастырудың кейбір талаптары	113
Ыдырыс Ә., Нұрлан Ф., Алмасбекова А. Ә., Атанбаева Г. Қ., Тусупбекова Г. А., Аблайханова Н.Т. Жоғары сыныптарда оқитын жасөспірім оқушылардың қан жүйесі туралы білім деңгейін бағалауға қатысты сауалнама құрастыру	114
Абылайханова Н.Т., Ахметова А.Б., Тусупбекова Г.А., Құлбаева М.С., Аблайханова Н.Т., Швецова Е.В. Ақпаратты технология құралдарының биологияны оқытудағы рөлі	117
Абылайханова Н.Т., Ахметова А.Б., Тусупбекова Г.А., Аблайханова Н.Т., Уршеева Б.И., Құлбаева М.С., Атанбаева Г.К., Есимситова З.Б. Жеке тұлғаға бағытталған технологияны пайдаланып оқытудың практикалық маңызы	119
Торманов Н.Т., Аблайханова Н.Т. Биологиялық білім беру концепциясы жайлы көзқарастар	122
Абылайханова Н.Т., Құлбаева М.С., Тусупбекова Г.А., Атанбаева Г.Қ., Аблайханова Н.Т., Есимситова З.Б. «Биология. Адам және оның денсаулығы» (9-сынып) пәнін оқытуда жеке тұлғаға бағытталған технологияны пайдаланудың маңызы	124
Аблайханова Н.Т., Тусупбекова Г.А., Атанбаева Г.К., Сатыбалдиева Г.К., Ахметова А.Б. Модульдік оқыту технологиясын экологиялық физиология пәнінде қолдану жолдары	128
Торманов Н.Т., Болатбек З., Уршеева Б.И. Ұлыбритания мен Қазақстан Республикасының оқу орындарында биологиядан білім беру ерекшеліктері	132